

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 99/2020 van 2 oktober 2020

Betreft: adviesaanvraag betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 juni 2020 tot vaststelling van het model van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, zoals bedoeld in artikel 1250 Gerechtelijk Wetboek, met het oog op de vaststelling van een model voor de bekendmaking van erkende of uitvoerbaar verklaarde buitenlandse beschermingsmaatregelen van volwassenen (CO-A-2020-092)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Koen Geens, Vice-eersteminister, minister van Justitie en minister van Europese Zaken, ontvangen op 04/08/2020;

Gelet op het verslag van Mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 2 oktober 2020 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De minister van Justitie (hierna de aanvrager) verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande een ontwerp van koninklijk besluit *tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 juni 2020 tot vaststelling van het model van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, zoals bedoeld in artikel 1250 Gerechtelijk Wetboek, met het oog op de vaststelling van een model voor de bekendmaking van erkende of uitvoerbaar verklaarde buitenlandse beschermingsmaatregelen van volwassenen* (hierna het ontwerp).

Context en voorgaanden

2. Het ontwerp beoogt de tenuitvoerlegging van artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij de wet van 10 maart 2019 *tot tenuitvoerlegging van het Verdrag van 's-Gravenhage van 13 januari 2000 inzake de internationale bescherming van volwassenen*.

Het **aldus gewijzigde** artikel 1250 Gerechtelijk Wetboek bepaalt:

"Elke beslissing waarbij een beschermingsmaatregel¹ wordt bevolen, beëindigd of gewijzigd, wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad door toedoen van de griffier.

Hetzelfde geldt voor de erkende of uitvoerbaarverklaarde buitenlandse beschermingsmaatregel die een beschermingsmaatregel beveelt, wijzigt of beëindigt, bedoeld in artikel 3, a) tot d), f) en g)² van het Verdrag van 's-Gravenhage van 13 januari

¹ Een rechterlijke beschermingsmaatregel kan worden bevolen indien de betrokkene wegens zijn gezondheidstoestand geheel of gedeeltelijk, zij het tijdelijk, niet in staat is zonder bijstand of andere beschermingsmaatregel zijn belangen van vermogensrechtelijke of niet-vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen (zie art. 488/1 Burgerlijk Wetboek).

² Artikel 3, a) tot d), f) en g) van het Verdrag van 's-Gravenhage van 13 januari 2000 *inzake de internationale bescherming van volwassenen*:

"De in artikel 1 bedoelde maatregelen kunnen met name betrekking hebben op:

- a) de vaststelling van handelingsonbekwaamheid en de instelling van een beschermend regime;*
- b) de plaatsing van de volwassene onder de bescherming van een gerechtelijke of administratieve overheid;*
- c) voogdij, curatele en overeenkomstige rechtsinstellingen;*
- d) de aanwijzing en de taken van enige persoon of lichaam, belast met de zorg voor de persoon of het vermogen van de volwassene, of die de volwassene vertegenwoordigt of bijstaat;*
- e) de plaatsing van de volwassene in een inrichting of op een andere plaats waar bescherming kan worden geboden;*
- f) het beheer over, de instandhouding of de vervreemding van het vermogen van de volwassene;*
- g) de machtiging tot ene bijzondere interventie ter bescherming van den persoon of het vermogen van de volwassene."*

Artikel 1 van voormeld Verdrag stipuleert:

"1. Dit Verdrag is in internationale situaties van toepassing op de bescherming van volwassenen die vanwege een stoornis in of ontoereikendheid van hun persoonlijke vermogens niet in staat zijn hun belangen te behartigen.

2. Het heeft tot doel:

- a) de Staat aan te wijzen waarvan de autoriteiten bevoegd zijn maatregelen te nemen ter bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene;*
- b) het recht aan te wijzen dat door die autoriteiten in de uitoefening van hun bevoegdheid dient te worden toegepast;*

inzake de internationale bescherming van volwassenen, genomen in een Staat die partij is bij het Verdrag, of voor een beschermingsmaatregel die vergelijkbaar is met die opgesomd in dat artikel, genomen in een derde Staat ten aanzien van een meerderjarige, erkend door de vrederechter.

De bekendmaking geschiedt binnen vijftien dagen na de beslissing die de beschermingsmaatregel beveelt, beëindigt of wijzigt of die een buitenlandse beschermingsmaatregel bedoeld in het eerste lid erkent of uitvoerbaar verklaart; de ambtenaren aan wie het verzuim of de vertraging te wijten is worden aansprakelijk gesteld ten aanzien van de betrokkenen, indien vaststaat dat het verzuim of de vertraging te wijten is aan een collusie".

3. Artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek specificeert echter de draagwijdte van het 'uittreksel' dat in het Belgisch Staatsblad moet worden gepubliceerd niet waardoor de diensten van de griffie dus geen duidelijke, eenvormige aanwijzing hebben over welke concrete informatie zij in het Belgisch Staatsblad moeten laten publiceren.

Het koninklijk besluit van 25 juni 2020 *tot vaststelling van het model van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, zoals bedoeld in artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek*, dat door het ontwerp wordt aangevuld met een bijkomend model (voor erkende of uitvoerbaar verklaarde buitenlandse beschermingsmaatregelen), wil tegemoet komen aan dit gebrek aan duidelijke en eenvormige aanwijzing van concrete in het uittreksel op te nemen informatie/persoonsgegevens. Hierbij moet een evenwicht worden gezocht tussen het recht op eerbiediging van het privéleven en de openbaarheid van beschermingsmaatregelen ten aanzien van derden, waarbij enkel wordt bekend gemaakt dat een (hetzij interne, hetzij erkende of uitvoerbaar verklaarde buitenlandse) beschermingsmaatregel is genomen ten aanzien van een persoon, zonder alle modaliteiten of inhoud van de maatregelen in het uittreksel nader te omschrijven.³

4. Ingevolge het gewijzigde artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek moeten de erkende of uitvoerbaar verklaarde buitenlandse maatregelen ter bescherming van meerderjarige onbekwame personen volgens dezelfde regels worden bekendgemaakt als de 'interne' rechterlijke beschermingsmaatregelen.

Zoals reeds aangegeven, bepaalt het koninklijk besluit van 25 juni 2020 *tot vaststelling van het model van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, zoals bedoeld in artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek* momenteel de modellen voor bekendmaking van 'interne' rechterlijke

-
- c) *het recht aan te wijzen dat op de vertegenwoordiging van de volwassene dient te worden toegepast;*
 - d) *te voorzien in de erkenning en de tenuitvoerlegging van de bedoelde beschermende maatregelen in alle Verdragsluitende Staten;*
 - e) *tussen de autoriteiten van de Verdragsluitende Staten een zodanige samenwerking tot stand te brengen als noodzakelijk is voor het verwezenlijken van de doelstellingen van dit Verdrag."*

³ Zie Verslag aan de Koning bij het ontwerp en Verslag aan de Koning bij het KB van 25 juni 2020 *tot vaststelling van het model van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, zoals bedoeld in artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek*.

beschermingsmaatregelen en vult het ontwerp dit koninklijk besluit nu aan met een model voor bekendmaking van erkende of uitvoerbaar verklaarde buitenlandse beschermingsmaatregelen.

5. Omtrent het ontwerp van koninklijk besluit houdende modellen voor bekendmaking van 'interne' beschermingsmaatregelen sprak de Autoriteit zich reeds uit in advies nr. 141/2019. De in dit advies noodzakelijk geachte wijzigingen⁴ aan het toen voorgelegde ontwerp werden zowel in het koninklijk besluit van 25 juni 2020, alsook in het thans voorgelegde ontwerp geïmplementeerd. De Autoriteit wees in dit advies nr. 141/2019 daarenboven op het belang van de naleving van artikel 23 AVG in geval van beperking van de reikwijdte van artikel 5(1.e)) AVG, in de mate dat de publicatie in het Belgisch Staatsblad van de uittreksels in kwestie niet aan enige (maximale) bewaartermijn wordt onderworpen.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

6. De Autoriteit herinnert eraan dat -in navolging van een samenlezing van artikel 8 EVRM, artikel 22 van de Grondwet en artikel 6.3 van de AVG- elke overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling worden de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven.⁵

De uitvoerende macht kan in principe slechts worden gemachtigd met het oog op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd.

1. Doeleinden

7. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

8. Uit artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek blijkt dat de bekendmaking van elke beslissing waarbij een beschermingsmaatregel wordt bevolen, beëindigd of gewijzigd, bedoeld is om de betrokken derden in kennis te stellen van het bestaan van de maatregel of van elke beslissing tot

⁴ De Autoriteit verzocht om verduidelijking omtrent de verwerkingsverantwoordelijke en herinnering aan het doelbindingsprincipe (zie randnrs. 9, 10 en 15 van advies nr. 141/2019).

⁵ Zie DEGRAVE, E., *"L'égouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

wijziging of beëindiging ervan. Kennis van de beschermingsmaatregel is belangrijk voor derden, omdat het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat handelingen van de beschermde persoon die onder een maatregel van rechtsbescherming staat, en gesteld in strijd met zijn onbekwaamheid, afhankelijk van de omstandigheden nietig of vernietigbaar zijn in geval van schade⁶. Het Verslag aan de Koning bij het ontwerp herinnert aan het belang van publicatie voor derden die niet altijd op de hoogte zijn van (erkende of uitvoerbaar verklaarde buitenlandse) beschermingsmaatregelen die ten aanzien van een bepaalde persoon zijn genomen.⁷

9. De Autoriteit oordeelt dat een dergelijk doeleinde welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

10. Conform de aanbeveling die de Autoriteit reeds formuleerde in advies nr. 141/2019 aangaande de modellen voor bekendmaking van 'interne' beschermingsmaatregelen, neemt ze akte van het feit dat de verschillende bekendmakingsmodellen thans uitdrukkelijk vermelden dat de erin opgenomen persoonsgegevens niet mogen worden gebruikt voor een ander doeleinde dan het ter kennis brengen van de beslissing aan derden.

2. Proportionaliteit/minimale gegevensverwerking

11. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

12. Artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat "*Elke beslissing waarbij een beschermingsmaatregel wordt bevolen, beëindigd of gewijzigd, wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad door toedoen van de griffier. Hetzelfde geldt voor de erkende of uitvoerbaar verklaarde buitenlandse beschermingsmaatregel die een beschermingsmaatregel beveelt, wijzigt of beëindigt (...)*". Artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt niet welke concrete gegevens van de beschikking van de vrederechter moeten worden opgenomen in het uittreksel dat gepubliceerd wordt in het Belgisch Staatsblad. Hoewel de formulering van artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek zeer beknopt is, is de Autoriteit van mening dat de tekst en het algemene opzet van artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek het mogelijk maken de gegevens die het voorwerp van deze bekendmaking kunnen uitmaken, voldoende nauwkeurig te definiëren. Het betreft gegevens die derden de

⁶ Zie artikelen 488 en 493 van het Burgerlijk wetboek;

⁷ "*Het nieuwe model moet enerzijds derden toelaten om kennis te nemen van het bestaan van buitenlandse maatregelen die werden genomen ten aanzien van een bepaalde persoon en anderzijds, toelaten dat, in voorkomend geval, het verband wordt gelegd tussen de erkenning/uitvoerbaar verklaring van die buitenlandse maatregelen en het nemen van 'interne' rechterlijke beschermingsmaatregelen die er uit voortvloeien. De vrederechter kan bij de opneming van buitenlandse maatregelen in het intern recht, overeenkomstig artikel 1252/5 van het Gerechtelijke Wetboek, rechterlijke beschermingsmaatregelen nemen, wijzigen of schrappen.*" (zie Verslag aan de Koning bij het ontwerp)

mogelijkheid bieden om kennis te nemen van het bestaan, de wijziging of de beëindiging van een beschermingsmaatregel betreffende een persoon, met dien verstande dat zij op de hoogte moeten zijn van deze informatie om te weten of de persoon met wie zij een overeenkomst sluiten, daartoe wettelijk in staat is.

13. De Autoriteit heeft er dus geen bezwaar tegen dat de Koning in een koninklijk besluit de gegevens verder preciseert die overeenkomstig artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek in het Belgisch Staatsblad moeten worden bekendgemaakt. Dit geldt des te meer omdat het doel van het ontwerp en bij uitbreiding het koninklijk besluit van 25 juni 2020 *tot vaststelling van het model van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad zoals bedoeld in artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek* erin bestaat, zoals vermeld in het Verslag aan de Koning, ervoor te zorgen dat de bekendmaking plaatsvindt in overeenstemming met de belangen van de beschermde persoon en in het bijzonder zijn recht op privacy, zoals vastgelegd in artikel 22 van de Grondwet, artikel 7 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en artikel 8 van het EVRM.

14. Het ontwerp voorziet in de publicatie van (uitsluitend) de volgende (categorieën) persoonsgegevens, met dien verstande dat in het bekendmakingsmodel dat bij het ontwerp is gevoegd, nader wordt gespecificeerd welke deze gegevens zijn:

- (1) gegevens aan de hand waarvan de beschermde persoon met zekerheid kan worden geïdentificeerd (naam en voornaam, geboortedatum en -plaats, volledig adres)
- (2) de gegevens over de erkende/uitvoerbaar verklaarde buitenlandse beschermingsmaatregel (bescherming met betrekking tot de persoon en/of eigendom van de persoon en of deze worden bevolen/gewijzigd of beëindigt)
- (3) de gegevens aan de hand waarvan de bewindvoerder(s) en, in voorkomend geval, de aangewezen vertrouwensperso(o)n(en) met zekerheid kunnen worden geïdentificeerd (naam en voornaam, volledig adres)

15. De Autoriteit is van oordeel dat de in het ontwerp vermelde gegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot hetgeen noodzakelijk is in het licht van het doeleinde dat beoogd wordt door de bekendmaking, bij uittreksel, van de beschikking van de vrederechter tot het opleggen, beëindigen of wijzigen van een beschermingsmaatregel.

3. Bewaartermijn van de gegevens

16. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

17. Noch het Gerechtelijk Wetboek, noch het ontwerp stellen een maximum vast voor de bewaartermijn van de verwerkte gegevens of criteria voor de vaststelling van deze maximumtermijn.⁸

18. Het artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek verwijst terug naar een verplichting tot een officiële publicatie in het Belgisch Staatsblad. Zoals ze reeds deed in advies nr. 141/2019, wijst de Autoriteit er hier nogmaals op dat deze publicatie, zoals in het algemeen geldt voor iedere publicatie in het Belgisch Staatsblad, niet onderworpen is aan enige bewaartermijn met betrekking tot de persoonsgegevens die hierin voorkomen. In dit opzicht brengt de Autoriteit opnieuw in herinnering dat artikel 23 AVG de wetgever niet alleen toestaat om te voorzien in een beperking op de rechten vermeld in de artikelen 12 tot en met 22 AVG, maar ook in een beperking op de reikwijdte van artikel 5 AVG en bijgevolg ook op artikel 5.1.e) AVG. Dergelijke beperkingen zijn echter niet mogelijk zonder rekening te houden met de voorwaarden neergeschreven in artikel 23, §2 AVG, te beginnen met het feit dat in een dergelijke beperking moet voorzien zijn door de wetgeving van de lidstaat in kwestie. De Autoriteit heeft echter nog steeds geen kennis van een dergelijke wetgevende norm met betrekking tot de publicatie in het Belgisch Staatsblad. De Autoriteit dringt er bijgevolg nogmaals op aan deze situatie te verhelpen.

4. Verwerkingsverantwoordelijke

19. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

20. Artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek, dat stelt dat de bekendmaking geschiedt bij uittreksel van een beslissing, die een beschermingsmaatregel beveelt, beëindigt of wijzigt of die een buitenlandse beschermingsmaatregel erkent of uitvoerbaar verklaart, "*door toedoen van de griffier*", lijkt de rol van verwerkingsverantwoordelijke te hebben willen toevertrouwen aan de diensten van de griffie.

21. Om elke onduidelijkheid te vermijden over de identiteit van de persoon of entiteit die als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd en aldus de uitoefening van de in artikelen 12 tot 22 AVG voorziene rechten van betrokkenen te vergemakkelijken, verzoekt de Autoriteit de aanvrager de verwerkingsverantwoordelijke ook uitdrukkelijk als dusdanig te benoemen.

⁸ Net zoals in advies nr. 141/2019, merkt de Autoriteit op dat het ontwerp dat haar voor advies wordt voorgelegd, niet tot doel heeft de bewaartermijn vast te stellen; het hoofddoel ervan is de categorieën gegevens te standaardiseren die overeenkomstig artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek worden bekendgemaakt.

22. In aanvulling op de verwijzing naar de diensten van de griffie in artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek, vermeldt artikel 2 van het koninklijk besluit van 25 juni 2020 *tot vaststelling van het model van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, zoals bedoeld in artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek*, thans uitdrukkelijk de FOD Justitie als de verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4.7) AVG voor bekendmaking bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad. De Autoriteit neemt er akte van.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat zich in het ontwerp geen aanpassingen opdringen;

vestigt de aandacht van de aanvrager op het volgende:

de naleving van artikel 23 AVG ingeval van beperking van de reikwijdte van artikel 5 AVG en bijgevolg ook op artikel 5.1.e) AVG in het kader van de publicaties in het Belgisch Staatsblad (zie randnummer 18).

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum